

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 456/2017
30.12.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Катарине Манојловић Андрић, председника већа, Бранислава Босилковића и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., улица ..., кога као пуномоћник заступа Никола Иванчин, адвокат из ..., против туженог Удружења осигуравача Србије – Гарантни фонд, из Београда, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4088/16 од 08.12.2016. године, у седници већа одржаној 30.12.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 4088/16 од 08.12.2016. године.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 193/2015 од 11.03.2016. године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца, а ставом другим изреке обавезан тужени да тужиоцу на име накнаде материјалне штете - изгубљене зараде исплати износ од 20.785,56 евра са затезном каматом од 02.01.2016. године па до исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу НБС на дан исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове овог парничног поступка у износу од 1.466.210,00 динара са законском затезном каматом почев од 11.03.2016. године па до исплате, све у року од 15 дана под претњом извршења. Ставом трећим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца преко досуђеног износа па до износа од 191.180,63 евра са затезном каматом од 02.01.2016. године па до исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу НБС на дан исплате, као и захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете, и то: на име претрпљеног страха износ од 100.000,00 динара, на име душевног бола због умањења опште животне активности износ од 300.000,00 динара, на име претрпљеног физичког страха износ од 100.000,00 динара и на име наружености износ од 100.000,00 динара, све са законском каматом почев од дана пресуђења до исплате.

Побијаном пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж 4088/16 од 08.12.2016. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Новом Саду П 193/2015 од 11.03.2016. године у побијаном делу из става трећег изреке. Ставом другим изреке другостепене пресуде усвојена је жалба туженог и преиначена првостепена пресуда у ставу првом и другом изреке, тако што је

одбијен тужбени захтев тужиоца којим је тражио да се обавезе тужени да му на име материјалне штете – изгубљене зараде исплати 20.785,58 евра са затезном каматом од 02.01.2016. године до исплате, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове поступка од 1.466.210,00 динара са законском каматом од 11.03.2016. године до исплате. Ставом трећим изреке другостепене пресуде одлучено је да свака странка сноси своје трошкове првостепеног поступка, а у ставу четвртм изреке обавезан је тужилац да туженом на име трошкова другостепеног поступка исплати износ од 195.000,00 динара, у року од 15 дана под претњом извршења.

Против другостепене пресуде тужилац је благовремено преко пуномоћника из реда адвоката изјавио дозвољену ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама прописаним одредбама члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 55/14), који се у конкретном случају примењује, па је оценио да ревизија тужиоца није основана.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2) Закона о парничном поступку, на коју се у ревизијском поступку пази по службеној дужности, а у ревизији се не указује на постојање других битних повреда које могу бити ревизијски разлог.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 30.01.1993. године се догодила саобраћајна незгода у којој су учествовали тужилац и сада пок. ББ, који је био искључиво крив за незгоду. Возило којим је управљао сада пок. ББ било је осигурано код MDD „WINNER BROKER OSIGURANJE“, над којим је решењем Привредног суда у Новом Саду од 14.12.1999. године отворен и затворен стечајни поступак. Тужилац је у саобраћајној незгоди задобио тешке телесне повреде због којих је лечен у периоду од 30.01.1993. до 01.03.1995. године.

Тужилац је 22.06.1998. године поднео тужбу против туженог сада пок. ББ ради накнаде нематеријалне штете. Тужилац је 02.02.2001. године поводом истог штетног догађаја и по истом правном основу поднео тужбу против ДДОР „Нови Сад“ и Удружења осигуравајућих организација Југославије – Гарантни фонд (сада Удружење осигуравача Србије – Гарантни фонд). Првостепени суд је решењем спојио поступке по овим тужбама ради истовременог расправљања и одлучивања. Поднеском од 19.03.2004. године тужилац је преиначио тужбени захтев тако што је поред захтева за накнаду нематеријалне штете истакао и захтев за накнаду материјалне штете на име изгубљене зараде за време боловања у периоду од 30.01.1993. до 01.03.1995. године и на име ренте због немогућности привређивања почев од 01.03.1995. године па убудуће док за то постоје законски разлози. Тужени ББ је преминуо у току парнице 01.01.2009. године. Тужилац је 06.06.2012. године прецизирао тужбени захтев, тако што је поставио примарни тужбени захтев за накнаду материјалне штете на име изгубљене могућности привређивања тражећи да му тужени ДДОР Нови Сад и Удружење осигуравача Србије – Гарантни фонд солидарно по том основу исплате износ од 156.581,48 евра са каматом коју утврђује Европска централна банка почев од 01.08.2011. године до исплате и евентуални тужбени захтев којим је тражио да му по

истом основу тужени солидарно исплате износ од 41.357,50 евра са каматом почев од 01.02.2011. године.

Пресудом Вишег суда у Новом Саду П 237/2012 од 16.05.2013. године одбијени су примарни и евентуални тужбени захтеви тужиоца за накнаду материјалне штете. Против те пресуде тужилац је изјавио жалбу, али није тражио доношење допунске пресуде за непресуђени део тужбеног захтева који се односи на накнаду нематеријалне штете. Апелациони суд у Новом Саду је пресудом Гж 3095/13 од 27.02.2014. године потврдио ожалбену првостепену пресуду од 16.05.2013. године.

Пресудом Врховног касационог суда Рев 598/14 од 18.03.2015. године делимично је усвојена ревизија тужиоца тако што су укинуте пресуде Вишег суда у Новом Саду П 237/2012 од 16.05.2013. године и Апелационог суда у Новом Саду Гж 3095/13 од 27.02.2014. године у односу на тужено Удружење осигураваача Србије – Гарантни фонд и у односу на овог туженог предмет је враћен првостепеном суду на поновно суђење, док је у односу на туженог ДДОР „Нови Сад“ ревизија тужиоца одбијена као неоснована. С обзиром на то да је тужба у односу на тужене поднета 12.02.2001. године из штетног догађаја који се догодио 30.01.1993. године и како је од извршења кривичног дела којим је проузрокована штета протекло пет година, који период представља привилеговани рок застарелости у смислу члана 377. Закона о облигационим односима, Врховни касациони суд је нашао да је дошло до застарелости права на накнаду материјалне штете у односу на осигураваача ДДОР „Нови Сад“. Међутим, нижестепене пресуде су укинуте у односу на тужено Удружење осигураваача Србије – Гарантни фонд, јер захтев оштећеног за накнаду штете из средстава Гарантног фонда доспева даном закључења стечајног поступка над осигуравајућом организацијом са којом је штетник имао закључен уговор по обавезном осигурању моторног возила, па је у поновном поступку, приликом оцене приговора застарелости потраживања, требало имати у виду то законско одређење.

Тужилац је у поновном поступку који је настављен у односу на туженог Удружење осигураваача Србије – Гарантни фонд, поднеском од 03.02.2016. године, поред захтева за накнаду материјалне штете, истакао нови захтев за накнаду нематеријалне штете, који је Виши суд у Новом Саду у пресуди П 193/2015 од 11.03.2016. године оценио као застарело потраживање, имајући у виду одредбе члана 376. ст. 1. и 2. Закона о облигационим односима којима је прописано да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило, а у сваком случају за пет година од када је штета настала. Првостепени суд је оценио да је неоснован приговор застарелости потраживања накнаде материјалне штете у односу на тужено Удружење осигураваача Србије – Гарантни фонд због тога што је над осигуравајућом организацијом са којом је закључен уговор о обавезном осигурању од одговорности за штету причињену трећим лицима стечајни поступак закључен 14.12.1999. године, када је доспео захтев оштећеног за накнаду штете из средстава Гарантног фонда, а тужба је поднета 12.02.2001. године. Првостепеном пресудом је делимично усвојен захтев за накнаду материјалне штете у износу од 20.785,56 евра са затезном каматом од 02.01.2016. године па до исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу НБС на дан исплате, док је у преосталом делу захтев за накнаду материјалне штете одбијен.

Побијаном пресудом Апелационог суда у Новом Саду потврђена је првостепена пресуда у одбијајућем делу, а преиначена у усвајајућем делу на тај начин што је одбијен захтев тужиоца за накнаду материјалне штете. У образложењу другостепене пресуде се наводи да се штетни догађај у коме је тужилац тешко телесно повређен одиграо 30.01.1993. године, да је захтев за исплату накнаде материјалне штете тужилац истакао у поднеску од 19.03.2004. године, да је лечење тужиоца коначно завршено 01.03.1995. године и да се у конкретном случају од тог момента рачуна петогодишњи рок застарелости потраживања прописан чланом 377. став 1. Закона о облигационим односима, што значи да је последњи дан за утужење потраживања био 01.03.2000. године.

Врховни касациони суд налази да је побијаном пресудом правилно одбијен захтев тужиоца за накнаду нематеријалне штете и да су за такву одлуку дати разлози које у свему прихвата ревизијски суд. Такође је правилно одбијен и захтев тужиоца за накнаду материјалне штете због застарелости потраживања, али за одлуку у том делу, по оцени ревизијског суда, нису наведени одговарајући разлози.

Одредбама члана 376. Закона о облигационим односима („Службени лист СФРЈ“, бр. 29/78, 39/85, 45/89 и 57/89 и „Службени лист СРЈ“, бр. 31/93, 22/99, 23/90, 35/99 и 44/99) прописано је да потраживање накнаде проузроковане штете застарева за три године од када је оштећеник дознао за штету и за лице које је штету учинило (став 1), а да у сваком случају ово потраживање застарева за пет година од када је штета настала (став 2). Према одредби члана 377. став 1. истог закона, кад је штета проузрокована кривичним делом, а за кривично гоњење је предвиђен дужи рок застарелости, захтев за накнаду штете према одговорном лицу застарева кад истекне време за застарелост кривичног гоњења.

Одредбама члана 99. Закона о осигурању имовине и лица („Службени лист СРЈ“, бр. 30/96, 57/98, 21/99, 44/99, 53/99 и 55/99) било је прописано да Гарантни фонд чине средства која се образују доприносом организација за осигурање ради економске заштите путника и трећих оштећених лица (став 1) и да се средства Гарантног фонда користе за накнаду штете проузроковане употребом моторног возила, ваздухоплова или другог превозног средства за који је закључен уговор о обавезном осигурању са организацијом за осигурање над којом је отворен стечајни поступак (став 2. тачка 3). Одредбом члана 106. истог закона било је прописано да се штета проузрокована употребом моторног возила, ваздухоплова или другог превозног средства, а уговор о обавезном осигурању је био закључен с организацијом за осигурање над којом је отворен поступак стечаја, која није накнађена из стечајне масе, односно део штете који није накнађен из стечајне масе, надокнађује из средстава Гарантног фонда.

Из цитираних одредаба Закона о осигурању имовине и лица произлази да је одговорност туженог Гарантног фонда да накнади део штете који није накнађен из стечајне масе супсидијарног карактера, а да захтев оштећеног за накнаду штете из средстава Гарантног фонда доспева даном закључења стечајног поступка, од када у смислу члана 361. Закона о облигационим односима почиње да тече застарелост. У конкретном случају, потраживање тужиоца у односу на туженог је доспело 14.12.1999. године када је закључен стечајни поступак над организацијом за осигурање код које је било осигурано возило штетника сада пок. ББ. У том моменту оштећени је знао за материјалну штету која му је причињена као последица задобијених тешких телесних

повреда у саобраћајном удесу који се догодио 30.01.1993. године, па је од момента закључења стечајног поступка почео да тече субјективни рок застарелости потраживања накнаде штете. Како је тужбени захтев за накнаду материјалне штете тужилац истакао у односу на туженог у поднеску од 19.03.2004. године, дакле по протеку трогодишњег рока прописаног чланом 376. став 1. Закона о облигационим односима, Врховни касациони суд налази да је основан приговор туженог о застарелости тужиочевог потраживања. На застарелост потраживања накнаде штете према Гарантном фонду који за штету одговара уместо организације за осигурање над којом је отворен стечајни поступак, дакле по основу супсидијарне одговорности, не може се применити рок застарелости прописан чланом 377. став 1. наведеног закона који се односи на захтев за накнаду штете према одговорном лицу.

Полазећи од изложеног, Врховни касациони суд је оценио да су ревизијски разлози неосновани и применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одлучио као у изреци.

**Председник већа – судија
Катарина Манојловић Андрић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић